

Leden är markerad med grå sexhörningar

Guida dig själv!

 1 timme

Skärdammen & Skäralid

SÖDERÅSENS
NATIONALPARK

Kontakta oss

naturum
Söderåsen

telefon: 0435-44 21 20

e-post: naturum.soderasen@lansstyrelsen.se

Mer info på vår hemsida:

www.sverigesnationalparker.se/soderasen

Bra att veta

TOALETTER finns i och vid naturum Söderåsen i Skärålid, på Kopparhatten, i Nackarpsdalen samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs.

VATTEN finns vid naturum Söderåsen (kran på väggen vid uteservering) samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs (provtagas inte).

GRILLPLATSER finns vid Skärdammen i Skärålid, i Nackarpsdalen i Röstånga samt vid raststugorna Liagården & Dahlbergs. Grillgaller och ved finns.

BORD & BÄNKAR finns vid alla grillplatser, samt vid Kopparhatten och i Nackarpsdalen.

ÖVERNATTNING är bara möjlig i och vid våra raststugor.

Liagården: I trädgården kan man tälta eller sova i vindskydd. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns.

Dahlbergs: I trädgården kan man tälta. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns utomhus.

Killahuset: Förbokas: e-post naturum.soderasen@lansstyrelsen.se eller tel. 0435-44 21 20. Nyckel hämtas & lämnas under naturums öppettider. Kostnad 500:-/dygn; gratis för skolor. Inne 6 britsar och sovloft för ca 20 personer. I trädgården kan man tälta. Toaletter, grillplats, ved och vatten finns utomhus; kamin inomhus. Ingen el.

Tänk på att allemansrätten är begränsad i nationalparken! Särskilda regler gäller. Föreskrifterna hittar du på INFO-tavlorna vid entréerna.

Död ved (8) *Liv & död i skön förening!*

Gå fram till det grova gamla trädet bakom bänken. Stryk över stammen och titta noga. Mycket noga. Här syns trädsvampar (tickor) och mängder av hål.

De små runda hålen är skalbaggnas utgångshål. När larverna ätit sig mätta på ved i trädets inre, förvandlas de till skalbaggar, och borrar sig ut.

Nu flyger de iväg på jakt efter nektarstinna blommor i skogsbyn och äng. Där är maten söt och god och chansen stor att hitta en skalbaggs-partner.

Gamla sjuka träd är inte bara mat & bostad åt larver, de är dessutom hackspettens favoritrestaurang. De större hålen är från deras ihärdiga hackande efter larver. Döda och döende träd myllrar av liv!

Hackspetten som ivrigt letar efter larver.

Döende träd med svampar och skalbaggs-larver.

Sprickdalens mynning (1) *Skåda in i sprickdalen...och jordens historia*

Söderåsen reser sig majestätiskt runt dammen. Längst bort öppnar sig Skärälids sprickdal.

Söderåsen är en bergås, eller horst, som skjuter i höjden vid en forntida seriekrock i jordskorpan. Under denna orostid, för 200 miljoner år sedan, vandrar dinosaurier omkring här. Samtidigt som traktens vulkaner frustande spyr ut sin heta lava.

I en senare kollision för 80 miljoner år sedan spricker Söderåsens massiva urberg upp. Den historiska krockskadan är dagens djupa & vindlande sprickdalar. Denna dal är en av dem!

Skärälid. Skärån nedanför Furishotellet.

Foto: Torpföreningen Skärälid

Naturturism (2)

En glimt av turismens barndom

Tänk dig detta ståtliga turisthotell med snickarglädje, glasveranda och ett uppdukat smörgåsbord där Skånes & Sjöllands borgerskap smörjde kråset under sin semester.

Mellan 1906 - 1969 låg hotellet där naturum numera ligger. Hit kom den tidens turister för att äta gott i vacker miljö.

Stärkta av rikligt med mat & dryck gav man sig sedan ut på vandring över stock & sten i storslagen natur.

Vid Skäralids station fanns garderob & omklädningsrum så att de fina damerna kunde byta om från eleganta resdräkter till mer oömma vandrings-långklänningar.

Turisthotellet Skäralid.

Foto: Torpföreningen Skäralid

Rårödspågens Källa (7)

Friskt grundvatten tränger upp ur bergets inre hela tiden

Se ytans krusning när vattnet strömmar ut i ån. Den sprickrika berggrunden i dalbotten är rik på källsprång som detta. Här tränger rent grundvatten upp till ytan och ut i Skärån.

Andra skäl till åns rena vatten är avsaknaden av enskilda avlopp, industrier eller jord- & skogsbruk. Tillförseln av gödning & föroreningar är minimal.

Stråk av kalkrikt berg och mängden träd & död ved i och vid ån gagnar ytterligare det rena vattnet.

Källvatten, precis som allt annat vatten på jorden, ingår i ett globalt och ständigt pågående kretslopp med avdunstning, nederbörd och ytavrinning, så Söderåsens rena vatten har människan druckit, dinosaurier badat i och upptäcktsresande seglat på... Tänk om vattnet kunde tala!

Enligt sägnen sprang källan fram när en vallpojke, "påg" på skånska, från byn Råröd hittades här efter att ha fallit ned från klippan ovanför.

Rårödspågens källa i Skäralidsdalen.

Rasbrant (6)

Ett stenbrott? Nej, lämningar från istiden

En gång var här en i det närmaste lodrät klippvägg. Under årtusendena sipprade vatten in i sprickor & hål. Det frös, expanderade och sprängde sönder berget.

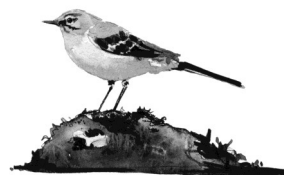
Dagens rasbrant som du kan skymtar mellan träden är alltså inte människors verk, utan isens sprängkraft. På samma sätt som en fylld flaska spricker i frysen.

Här i stenskravlet kilar vesslor, sorkar och ödlor in och ut bland stockar & stenar. Kanske kan du se en forsärla som sitter på en sten och vippar med stjärten innan den flyger till bäcken för att jaga sländlarver.

Denna syd-vända brant är torrare och varmare än den mittemot, så här trivs många soldyrkande skorplavar.

Foto: Torpföreningen Skäralid

Forsärla

Dans vid Skärdammen (3)

Sommar, svärmeri & ett och annat slagsmål

Slut ögonen. Tänk dig musik från dragspel & fiol. hör du sorlet av festande och glada människor, kanske höjda röster från ett gräl om en kvinna. Allt mot en fond av porlande vatten & fågelsång.

Här låg dansbanan och sommartid även ett tivoli med skjutbana & tombola. Skäralid var känt & ökänt för sina "Pingstdanser" vid 1900-talets början. Då trotsade turishotellets ägare det dåtida förbudet att servera alkohol på den kristna storhelgen. De dryga böterna lär ha uppvägs av intäkterna...

Det var inte ovanligt att man cyklade hit ända från Simrishamn, Ystad och Trelleborg, mer än 10 mil!

Foto: Torpföreningen Skäralid

Skärdammen (4)

Mysfaktor eller myggodling?

Se ut över Skärdammen. Kan du tänka dig att för mindre än hundra år sedan, var här ett kärr med alskog och surrade myggor.

Turisthotellets ägare, herr Grundström, lät dämna upp kärret 1929. Skärdammen föddes. Den ljusa miljön med sin blanka vattenspegel var tänkt att förhöja skönhetsupplevelsen för hotellets och dansbanans gäster.

När du nu går utmed dammen sommartid kan vattenspegeln brytas av en simmande snork eller av majestätiskt framglidande sångsvanar. Kanske ser du gäddan lurpassa i strandkanten.

Foto: Torpföreningen Skäralid

Iskällaren (5)

Därför är det ingen is till punschen...eller lemonaden

Du står på tröskeln till turisthotellets iskällare. Stenarna i fyrkant är rester av denna husgrund.

När isen låg tjock på dammen sågade man upp den i stora kuber med hjälp av en lång timmersåg. Vid trädfällning drog två man i varsin ände, men när man sågade is var man ensam. Man sa ändå på skämt att "Det är värst för den som drar där nere!".

Iskuberna drogs upp med en stor järnkrok och de höll sig länge under sågspån & halm i iskällaren. En del av isen användes i hotellet, men merparten såldes till mejerier, gästgiverier och andra i trakten. En sommar sågs en man vada omkring i dammen. Han letade efter "litern" han tappat vid issågningen...

Foto: Torpföreningen Skäralid